

**COMMISSIE TOEZICHT
ARRESTANTENZORG
MIDDEN-NEDERLAND**

JAARVERSLAG 2018

Voorwoord

Taak en werkwijze

Voor u ligt het verslag over 2018.

De Commissie van Toezicht Arrestantenzorg (verder: CTA) heeft tot taak toezicht te houden op de huisvesting, veiligheid, verzorging en bejegening van ingesloten¹, in politiebureaus, bureaus van de Landelijke Eenheid politiediensten in het gebied van de Eenheid, zittingsplaatsen van de Rechtbank Midden-Nederland, mobiele ophoudplaatsen en tijdelijke ophoudplaatsen bij evenementen en op de naleving van de voorschriften die op de arrestantenzorg betrekking hebben. De CTA geeft aan de politiechef gevraagd en ongevraagd advies en inlichtingen over aangelegenheden betreffende objecten waar personen door de politie worden ingesloten.

Op bladzijde 8 zijn de te inspecteren locaties in het gebied van de Eenheid Midden-Nederland opgenomen.

De leden van de CTA bezoeken onaangekondigd op wisselende dagen en tijdstippen politiebureaus en cellencomplexen. Zij dienen altijd onverwijld toegang te krijgen. Zij mogen vrij spreken met de politiemedewerkers, de arrestantenverzorgers en degenen die van hun vrijheid beroofd zijn of anderszins in verband met de hulpverleningstaak van de politie ingesloten zijn. Na afloop van het inspectiebezoek nemen de commissieleden de bevindingen van hun bezoek direct door met de dienstdoende arrestantenverzorgers. De inspectieverslagen gaan via het onderdeel Arrestantentaken van de politie naar de verantwoordelijke leidinggevende van de geïnspecteerde locatie. Deze zorgt voor het zo spoedig mogelijk verhelpen van eventueel geconstateerde gebreken.

De commissie kwam in 2018 vijf maal in vergadering bijeen.

¹ Ingesloten: arrestanten, vreemdelingen, vonnisklanten en verwarde personen.

Voorzitter	de heer mr. J.F.M. Wasser
Vice-voorzitter	mevrouw drs. M.R. van Veen
Leden	mevrouw drs. M. Heuvelmans mevrouw mr. D. Uc de heer C.J.A. van Velthoven (vertrek per 1-1-2019) de heer mr. M. Wiewel de heer mr. drs. E.S. Rijnders (m.i.v. 1-1-2019)

In 2018 is een lid geworven via een open sollicitatieprocedure. Dit in verband met het vertrek van het lid de heer van Velthoven per 1 januari 2019.

De CTA wordt ondersteund door de:

Secretaris	de heer T. van Oort
------------	---------------------

Inleiding

In de verslagperiode legden de leden van de commissie, in tweetallen, 29 bezoeken aan cellencomplexen, ophoudkamers en zittingsplaatsen van de Rechtbank Midden-Nederland af:

- Alle bureaus met een ophoudgebied werden in 2018 bezocht.
- Het PCC in Houten werd drie maal en het PCC in Almere werd vier maal bezocht.
- De ophoudkamers van de Rechtbank Midden-Nederland in Utrecht en Lelystad zijn één maal bezocht.
- Op de volgende evenementen werd een inspectie uitgevoerd: Lowlands en Defcon,

Het voorliggende jaarverslag is het eerste jaarverslag dat gebaseerd is op de in 2018 in gebruik genomen database. Cijfermatig geeft deze database zoveel en zo duidelijke informatie dat een hardcopy hiervan als bijlage bij dit jaarverslag gevoegd wordt. Waar nodig wordt in de bijlage nadere duiding gegeven.

In de inspectieverslagen die door koppels van het CTA worden ingevuld dienen zij telkens één van de volgende hokjes aan te vinken: ok, niet ok, niet van toepassing, of niet gecontroleerd. De bevindingen in deze verslagen en hetgeen tijdens de vergaderingen besproken is, vormen de grondslag voor dit jaarverslag.

Naast de gebruikelijke inspectiepunten is er in 2018 landelijk extra aandacht besteed aan de onderwerpen: Medicijnopslag en verstrekking, afgifte van een kopie van het fouilleringsformulier, of de familie van de ingeslotene is ingelicht en het cameratoezicht in de ophoudgebieden.

Daarnaast zijn onderstaande onderwerpen punten van aandacht en bespreking geweest voor de commissie.

1. Onaanvaardbaar oponthoud

Eind 2017 heeft de Nationale ombudsman het rapport 'Onaanvaardbaar Oponthoud' aan het Landelijk Centrum Commissies Toezicht op de Arrestantenzorg gestuurd. Dit rapport is het resultaat van een onderzoek dat de ombudsman is gestart naar aanleiding van signalen van het Landelijk Centrum Commissie van Toezicht op de Arrestantenzorg (LCTA) dat gedetineerden regelmatig langer dan zes uur verbleven in de ophoudkamers van cellencomplexen van een gerechtsgebouw. De commissie heeft bij de Rechtbank Midden-Nederland navraag gedaan naar de betreffende situatie bij de rechtbanken in Midden-Nederland. Het blijkt dat in de cellengang van de rechtbank Utrecht in 6% van de gevallen er een langer 'netto' verblijf is dan zes uur. Landelijk ligt dit percentage op 10%. De commissie ondersteunt van harte de aanbevelingen van de Nationale ombudsman:

- Start binnen afzienbare tijd een regulier ketenoverleg, waarbij gezamenlijk oplossingen gevonden kunnen worden en wijs daarbij één regisseur aan.
- Dring de overschrijding van een ophoudtermijn van zes uur op korte termijn terug.

2. Catering

Over het algemeen worden in de ophoudgebieden uitsluitend broodmaaltijden verstrekt en worden daarnaast in de 2 PCC-en ook warme maaltijden verstrekt. Tijdens een bezoek aan het PCC Almere heeft een commissielid zelf broodmaaltijden genuttigd. Naar het oordeel van dit commissielid betroffen het dunne smakeloze boterhammen waarvan de randen/korsten aan de binnenkant een gelige kleur vertoonden en kon deze broodmaaltijd de toets van kritiek niet doorstaan. Inmiddels is landelijk na aanbesteding een nieuwe leverancier geselecteerd. De commissie zal de kwaliteit van ook deze maaltijdverstrekking zelf controleren.

3. Bedrijfs Hulp Verlening

Onderdeel van een verantwoorde arrestantenzorg is de wijze waarop in het geval van calamiteiten de veiligheid van de ingeslotenen kan worden gewaarborgd; de kennis van de daarop betrekking hebbende voorschriften en de training in vaardigheden is met het oog op de ingeslotenen (en overigens ook op die van de politieambtenaren) een belangrijk aspect. In het jaarverslag over 2017 heeft de CTA Midden-Nederland haar zorg geuit ten aanzien van de geoefendheid van de politieambtenaren en daarmee samenhangend de veiligheid. Naar aanleiding van de bevindingen tijdens diverse inspecties in 2018 heeft de commissie op 1 maart 2018 aan de politiechef van de eenheid Midden-Nederland gevraagd om:

- a) een opgave te geven van de data waarop de laatste BHV-oefeningen (waaronder begrepen calamiteiten-oefeningen) zijn gehouden..
- b) een afschrift te verstrekken van de dienaangaande opgemaakte verslagen.
- c) meer in den brede te informeren over de wijze waarop lering wordt getrokken uit deze oefeningen.

De verwachting is dat op korte termijn een formele reactie van de politiechef wordt ontvangen. . De latere inspecties in 2018 hebben de zorgen die er bij de commissie bestaan echter niet weggenomen maar eerder doen groeien.

4. Bijzondere aandachtspunten

Binnen het LCTA is afgesproken dat onderstaande punten extra aandacht krijgen tijdens de inspecties:

a. Medicijnopslag en – verstrekking

De medicatieopslag en –verstrekking in het PCC Houten is uitbesteed aan een apotheek die in het PCC Houten een dependance heeft gevestigd en er zorg voor draagt dat er elke dag tussen 09.00 en 18.00 uur een apothekersassistent(e) aanwezig is die dagelijks de medicatie aan de ingeslotenen verstrekt. Voor die gevallen dat een ingeslotene buiten genoemde tijdstippen medicatie in moet nemen zorgt de apothekersassistent(e) ervoor dat er een gesloten zakje klaarligt met daarop de naam van de ingeslotene alsmede het moment van overhandigen van de inhoud. Het is dan de taak van de arrestantenverzorger om op het juiste moment het juiste zakje aan de juiste persoon te overhandigen.

In het PCC Almere is er geen in pandige apotheekvoorziening. De arts schrijft een recept voor en de arrestantenverzorger moet zelf op het juiste moment de juiste hoeveelheid medicatie uit het juiste doosje halen en aan de juiste persoon overhandigen. Dit is geen kerntaak van een arrestantenverzorger en vereist enige medische basiskennis. De arrestantenverzorger is daartoe ook niet bevoegd.

Gewijzigde doseringen en/of gewijzigde merknamen kunnen voor verwarring en fouten zorgen. Al een aantal keren (ook in 2018) heeft de commissie haar zorgen hierover uitgesproken. De commissie is dan ook verheugd om te vernemen dat met ingang van 1 februari 2019 ook bij het PCC Almere de medicatie in gesloten zakjes aangeleverd wordt en de arrestantenverzorger er alleen maar voor hoeft te zorgen dat op het juiste moment het juiste zakje aan de juiste persoon wordt overhandigd.

b. Fouilleringsformulier

Indien van een ingeslotene bij de insluiting goederen in genomen worden dan dient dit geregistreerd te worden en dient de uitdraai/print zowel door de ingeslotene als door de arrestantenverzorger ondertekend te worden. Een afschrift hiervan moet aan de ingeslotenen verstrekt worden (bij insluiting). Tijdens 3 inspecties in het PCC Almere is geconstateerd dat geen afschrift is afgegeven aan de ingeslotenen en tijdens 5 inspecties in diverse ophoudgebieden is gebleken dat afschriften niet aan ingeslotenen worden verstrekt.

c. Familie ingelicht

Ingevolge artikel 27 lid 1 van de Ambtsinstructie dienen bij een insluiting familieleden of huisgenoten zo spoedig mogelijk op de hoogte gesteld te worden van deze insluiting. In het geval de ingeslotene minderjarig is, doet de politie dit uit eigen beweging, indien de

ingeslotene meerderjarig is, doet de politie dit slechts op verzoek van de ingeslotene. In de PCC-en is dit onderwerp 3 maal 'niet ok' bevonden en in de ophoudgebieden 5 maal.

d. Camera toezicht

Ingevolge artikel 31 van de Ambtsinstructie kan een ingeslotene na toestemming van de Hulp Officier van justitie aan permanente camera-observatie worden onderworpen. Dit is slechts geoorloofd in die gevallen waarin sprake is van een zodanige dreiging voor het leven of de veiligheid van de betrokkene dat doorlopende controle ter afwending van dit gevaar noodzakelijk is. Uit dit artikel blijkt overduidelijk dat camera-observatie alleen in specifieke gevallen is toegestaan en alleen dan na toestemming van de Hulp Officier van Justitie.

5. Uitgevoerde inspecties

In 2018 heeft de commissie 29 inspecties uitgevoerd: 7 in de beide PCC-en, 20 in de ophoudgebieden van de basisteams en 2 op de rechtbanken in Lelystad en Utrecht. Over het algemeen is de ontvangst door politie vriendelijk en werd de wijze van rondleiden als meer dan plichtmatig ervaren. Eénmaal is het voorgekomen dat het inspectiekoppel op ronduit schofferende wijze is ontvangen en te woord gestaan. Hierover heeft inmiddels een gesprek plaatsgevonden tussen het inspectiekoppel en de leidinggevende van het betrokken ophoudgebied. Duidelijk is geworden dat deze wijze van bejegenen niet strookt met het beleid van de eenheid Midden – Nederland. Voor de resultaten van de inspecties wordt verwezen naar de bijlage.

6. Relatie CTA politie Midden - Nederland

Bij alle overleggen van de commissie is de Teamchef van TA aanwezig om daar waar nodig verduidelijking of aanvullende informatie te geven. Met een duidelijk besef van ieders rol en verantwoordelijkheid wordt deze handelwijze als nuttig en prettig ervaren. Op 8 mei 2018 heeft er een kennismakingsgesprek plaats gevonden tussen de politiefchef van Midden – Nederland en de voorzitter van de commissie. Tijdens dit gesprek is onder meer gesproken over het jaarverslag 2017, de Bedrijfs Hulp Verlening en de positie van de Teamchef van TA voor wat betreft de aansturing van de ophoudgebieden.

7. Verantwoordelijkheid ophoudgebieden

Mede naar aanleiding van het kennismakingsgesprek tussen de politiefchef en de voorzitter van de commissie heeft de eenheidsleiding van Midden – Nederland besloten om de Teamchef van TA meer zeggingskracht over de ophoudgebieden te geven. Waar de Teamchef in het verleden slechts kon verzoeken is hij door het besluit van de nu in staat om 'af te dwingen'. De commissie is verheugd met deze ontwikkeling. Deze werkwijze krijgt landelijk navolging.

8. Landelijk Reglement Arrestantenzorg

De commissie volgt met belangstelling de ontwikkelingen voor wat betreft de aanpassingen van het Landelijk Reglement Arrestantenzorg en de gevolgen die dit heeft voor de huidige huisregels in de PCC-en en ophoudgebieden.

9. Medische zorg

Behoudens de eerder gemaakte opmerking over de medicatie in het PCC Almere toont de commissie zich tevreden over de geboden medische zorg. Dit betreft zowel organisatorische kant (gemaakte afspraken met dienstverleners en toegankelijkheid van de medische zorg) als de menselijke kant (over het algemeen reageren arrestantenverzorgers en politiemensen positief en tijdig op medische vragen en signalen van ingeslotenen).

10. Bezochte bijeenkomsten

In 2018 zijn door de commissieleden verschillende bijeenkomsten en vergaderingen bezocht: voorzittersoverleggen, Overleg Commissie van Toezicht van de penitentiaire inrichtingen, landelijke conferentie LCTA.

11. Conclusies en aanbevelingen

De commissie is in zijn algemeenheid tevreden over de omgang met en zorg voor de ingeslotenen. Op een tweetal punten doet de commissie graag een aanbeveling:

- A. De BHV-gevoerdheid in met name de ophoudgebieden en de aantoonbaarheid daarvan baart de commissie grote zorgen. Zorg ervoor dat een ieder die (soms) belast wordt met de zorg voor ingeslotenen BHV-gevoerd is en blijft en dat dit vast gelegd is. Dit is onderdeel van de primaire zorg voor arrestanten en mag niet worden verwaarloosd.
- B. Ook de politie is partner en partij als het gaat om de lange verblijfstijd van ingeslotenen op de rechtbanken. Het zou dienstig zijn als de nationale politie, in samenspraak met DV&O, het voortouw neemt om op dit punt met concrete voorstellen tot structurele verbeteringen te komen.
- C. De registratie en opslag van de fouillering van de ingeslotene blijft op sommige locaties een probleem. De commissie spreekt de hoop en het vertrouwen uit dat naar aanleiding van haar regelmatige constatering op de betreffende locaties zodanige maatregelen worden getroffen, dat de registratie en opslag in 2019 wel in overeenstemming met de regelgeving zal zijn.
- D. De commissie is verheugd met de aan de Teamchef TA toebedeelde taken ten aanzien van de gang van zaken binnen de ophoudgebieden. De commissie spreekt de hoop en het vertrouwen uit dat aldus door haar geconstateerde tekortkomingen sneller kunnen worden verholpen.

Inspectielokaties Midden - Nederland

LOCATIE	Gebouwnaam	ADRES
Woerden	Basisteam	Houttuinlaan 10
Hilversum	Districtsbureau	Groest 69
Naarden	Basisteam	Amersfoortsestr.wg 12
Emmeloord	Basisteam	Harmen Visserplein 3
Urk	Basisteam	Het Rif 2
Dronten	Basisteam	Gangboord 62
Lelystad	Basisteam,	De Doelen 10 01
Zeewolde	Basisteam	Strandweg 8
Lelystad gerechtsgebouw	gerechtsgebouw	Stationsplein 15
De Meern	Basisteam Utrecht West	Burg.Middelweerdplts 2
Houten de Brug	Basisteam	De Brug 2 A
Houten PCC	PCC Houten	Vleugelboot 21
Maarssen	Districtsbureau	Bisonspoor 333
Mijdrecht	Basisteam	Bozenhoven 76
Nieuwegein	Basisteam	Schakelstede 75
Utrecht Kroonstraat	Districtsbureau Paardenveld	Kroonstraat 25
Utrecht gerechtsgebouw	gerechtsgebouw	Vrouwe Justitiaplein 1
Amersfoort	Districtsbureau	Asch van Wijkstraat 45
Baarn	Basisteam	Eemnesserweg 52
Doorn	Basisteam	Dorpsstraat 28
Veenendaal	Basisteam	Boompjesgoed 12
Zeist	Basisteam	Utrechtseweg 141
Almere PCC	PCC Almere	Baljuwstraat 2
Almere ophoudgebied	Districtsbureau	Baljuwstraat 2